

_____ hokimligi
*maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi*

_____ maktabgacha va
*maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi
_____ning*

*20__-20__-o'quv yiliga bo'sh
o'zlashtiruvchi o'quvchilar uchun
"SHAXMAT SEXRLI OLAM" NOMLI*

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

<i>№</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							
<i>15.</i>							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan “Shaxmat sexrli olam”
nomli to‘garagining
ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Kirish			
2.	Shaxmatni O‘zbekistonda rivojlanishi			
3.	O‘yin vaqti			
4.	O‘yinchining odob qoidalari haqida			
5.	Shoh			
6.	Fil			
7.	Ot			
8.	Rokirovka			
9.	Hujum qilish			
10.	Shohning ahamiyati			
11.	Mot			
12.	Durang			
13.	Pot			
14.	Shaxmat alifbosi			
15.	O‘quv partiyalari			
16.	Farzin va rux yordamida yakka shohni mot qilish			
17.	Ikki fil yordamida yakka shohni mot qilish			
18.	Eskirib qolgan qoidalar haqida			
19.	Italyancha partiya			
20.	Ikki ot himoyasi			
21.	Ispancha partiya			
22.	Frantsuzcha himoya			
23.	Alyoxin himoyasi			
24.	Yopiq debyutlar. Qabul qilingan farzin gambiti			
25.	Slavyancha himoya			
26.	Gryunfeld himoyasi			
27.	Shaxmatchining debyut repertuari			
28.	Farzin fil yoki otga qarshi			
29.	Ruxli endshpillar			
30.	Ot bilan piyoda otga qarshi			
31.	Fil bilan piyoda otga qarshi			
32.	Tomonlarda bittadan piyoda qolganda			
33.	Chalg‘itish			
34.	Himoyasini yo‘qotish			

Mavzu: Kirish

I. Maqsad:

1. Ta’limiy: Shaxmat haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish.

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, o‘quvchlarni to‘garakka va sportga bo‘lgan qiziqishini oshirish.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakllantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shaxmat taxtasi, shaxmat soati, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar va didaktik materiallar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma’naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Mamlakatimiz taraqqiyotini, xalqimiz farovonligini, hayotimizning osoyishta va tinch-totuvligini kelajagimiz egalari – bugun ona zaminimizda kamol topayotgan barkamol avlod ta’minlaydi. Nimaniki o‘z oldimizga maqsad qilib qo‘ymaylik, qanday buyuk ishlarni amalga oshirishga intilmaylik, barcha olijanob harakatlarimizning negizida, barcha ezgu niyatlarimizning zamirida farzandlarimizni ham jismonan, ham ma’naviy jihatdan sog‘lom qilib o‘stirish, ularning baxtu saodati, farovon kelajagini ko‘rish, dunyoda hech kimdan kam bo‘lmaydigan avlodni tarbiyalash orzusi mujassamdir.

O‘tgan yillar mobaynida yoshlarimizda nafaqat yuksak intellektual salohiyat, mustaqil fikr, keng dunyoqarashni shakllantirishga, balki ularni jismonan chiniqtirishga, ommaviy sportni rivojlantirishga, mamlakatimizning barcha hududlarida zamonaviy sport majmualarini bunyod etishga alohida e’tibor qaratildi. Bu jarayonda sport – o‘sib kelayotgan o‘g‘il-qizlarning har tomonlama barkamol bo‘lib voyaga etishiga xizmat qilayotgan muhim omilga aylandi. Qolaversa, mamlakatni dunyoga tez tanitishda sportning ahamiyati beqiyosdir. Sport mustaqillik yillarida O‘zbekistonimiz va xalqimiz salohiyatini jahon hamjamiyatiga yanada kengroq tanitgan sohalardan biri bo‘ldi. Yurtimizda ko‘plab sport turlari bo‘yicha jahon va qit’a chempionatlari, nufuzli xalqaro turnirlarning yuqori saviyada tashkil etilayotgani va O‘zbekiston zaminida tarbiyalangan sportchilarning yirik musobaqalarda qo‘lga kiritayotgan ulkan yutuqlari samarasi o‘laroq, Vatanimiz dunyoda sport mamlakati sifatida e’tirof etildi.

2017-yil 3-iyundagi PQ-3031 sonli “O‘zbekistonda jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari” to‘g‘risida, 2018-yil 9-avgustdagi PQ-3906-son “O‘zbekiston Respublikasida shaxmatni rivojlantirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarorlari hamda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi PF-5924-son “O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmonlari shaxmat mutasaddilari, mutaxassislari oldiga shaxmatga oid ko‘plab darsliklar, o‘quv qo‘llanmalarni yaratishni taqozo etadi.

Dunyoning 200 dan ziyod davlatlari orasida o‘z jahon chempioniga ega bo‘lgan o‘nta davlat qatorida O‘zbekistonning borligi ham yurtimizning bu sohadagi salohiyatini anglatadi. E’tiboringizga havola etilayotgan ushbu qo‘llanma shaxmat bilan shug‘ullanishni istagan yoshlar uchun yaqindan yordam beradi degan umiddamiz.

VI. Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob beriladi, ularga shaxmat haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir-birlari bilan tasurotларini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII. Uyga vazifa: O‘tilgan mavzuni mustahkamlab kelish

Mavzu: Shaxmatni O‘zbekistonda rivojlanishi

I. Maqsad:

1. Ta‘limiy: Shaxmat haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish.

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, o‘quvchilarni to‘g‘ararka va sportga bo‘lgan qiziqishini oshirish.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakillantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shaxmat taxtasi, shaxmat soati, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar va didaktik materiallar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma‘naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

O‘zbekiston zaminida shaxmat chuqur ildiz otganini tasdiqlovchi manbalar mavjud. Abu Rayhon Beruniyning “Hindiston”, Abdurazzo Samarqandiyning “Matlai sa‘dayn va majmai bahrayn”, Alisher Navoiyning “Majolis un nafois”, “Lison uttayr”, Zahiriddin Muhammad Boburning “Boburnoma” va boshqalar tarixiy asarlarda shaxmat (shatranj)ga oid qimmatli ma‘lumotlar bor. Amir Temur davrida quchli shatranjchilar Samarqandda to‘planishgan. Tabrizlik Ali ash Shatranjiy (Oloviddin at-Tabriziy) Samarqandda o‘tkazilgan musobaqalarda g‘olib chiqqan. Shatranj haqida

Nodirbek Abdusattorov

Javoxir Sindarov

Shamsiddin Voxidov

Nodirbek Yakubboyev

kitob yozib, unga o‘zining va 14-asrgacha O‘rta Osiyoda yashagan ko‘plab oliya (grossmeyster) larning mansubalarini kiritgan. U sohibqironning o‘zi bilan ham shatranj o‘ynab turgan.

XX-asrning 20-yillaridan O‘zbekistonda shaxmatning za monaviy qoidalari keng targ‘ib etilishi bu sport turining rivojlanishiga turtki berdi. Toshkent, Samarqand, Qo‘qon va boshqa shaxarlarda shaxmat to‘g‘araklari ochildi. Azmiddin Xo‘jayev, Sergey Freyman, Po‘lat Saidxonov, Zokir Xo‘jayev kabilar shaxmatni targ‘ib etishda jonkuyarlik ko‘rsatishdi. 1930-yildan erkaklar, 1935-yildan ayollar o‘rtasida O‘zbekiston chempionatlari o‘tkazila boshlagan.

Mustaqillikka qadar Respublikamizda yagona xalqaro grossmeyster (O‘zbekistonning birinchi xalqaro grossmeysteri G. Agzamov 1984-yil) bo‘lgan bo‘lsa, bugungi kunda 20 dan ortiq shaxmatchilarimiz shunday yuksak unvonga sazovor bo‘lishdi. Nufuzli musobaqalarda yuqori natijalar ko‘rsatgani uchun xalqaro shaxmat federatsiyasi FIDE shaxmatchilarimizga xalqaro grossmeyster unvonini berdi: Valeriy Loginov, Aleksandr Nenashev, Grigoriy Serper, Sergey Zagrebelskiy, Saidali Yo‘ldoshev, Aleksey Barsov, Mixail Saltayev, Rustam Qosimjonov, Rena Mamedova, Shuhrat Safin, Marat Jumayev, Toxir Voxidov, Jaxongir Voxidov, Anton Filippov, Jo‘rabek Xamroqulovlar, yaqindagina ular safiga yosh iftixorli sportchilarimiz Nodirbek Abdusattorov, Javoxir Sindarov, Nodirbek Yakubboyev, Shamsiddin Voxidovlarning qo‘shilishi quvonarli bo‘lgan bo‘lsa, Nafisa Muminova, Sarvinoz Qurbonboyeva, Irina Gevorgyanlarning qo‘shilishi esa mamlakatimizda ayollar sportining ham shiddat bilan ravnaq topayotganligini ko‘rsatmoqda.

VI. Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob beriladi, ularga shaxmat haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir-birlari bilan tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII. Uyga vazifa: O‘tilgan mavzuni mustahkamlab kelish

Mavzu: O‘yin vaqti

I. Maqsad:

1. Ta‘limiy: Shaxmat haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish.

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, o‘quvchlarni to‘garakka va sportga bo‘lgan qiziqishini oshirish.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakllantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shaxmat taxtasi, shaxmat soati, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar va didaktik materiallar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma‘naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

O‘yin vaqti – shaxmat bo‘yicha musobaqalar 3 xil usulda o‘tkaziladi: standart, rapid va blits. Standart turnirlarda tomonlarga 90 daqiqadan vaqt beriladi va birinchi yurishdan boshlab har bir yurishga 30 soniyadan vaqt qo‘shiladi yoki o‘yin oxirigacha tomonlarga 120 daqiqadan vaqt berilishi mumkin.

Rapid turnirlarda tomonlarga 25 daqiqadan vaqt beriladi va har bir yurishga 10 soniyadan vaqt qo‘shiladi, tomonlarga o‘yin oxirigacha 15 daqiqadan vaqt berilishi yoki tomonlarga 10 daqiqadan vaqt berilib va har bir yurishga 5 soniyadan vaqt ajratilishi mumkin.

Blits turnirlarda tomonlarga 3 daqiqadan vaqt beriladi va har bir yurishga 2 soniyadan vaqt qo‘shiladi yoki tomonlarga o‘yin oxirigacha 5 daqiqadan vaqt berilishi mumkin.

Bulardan tashqari xat orqali o‘ynash ham mumkin. Xat orqali o‘ynashda tomonlar uyidan har bir yurishni amalga oshirish uchun masofa va aloqa vositasi turiga qarab, kun yoki haftalar belgilanishi mumkin.

VI. Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob beriladi, ularga shaxmat haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir-birlari bilan tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII. Uyga vazifa: O‘tilgan mavzuni mustahkamlab kelish

*v**eb**-saytimiz: **Zokirjon.com***

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat bo‘sh o‘zlashtiruvchi o‘quvchilarga 34 soatli “Shaxmat” to‘garagini to‘liq holda olish uchun telegramdan yozing.

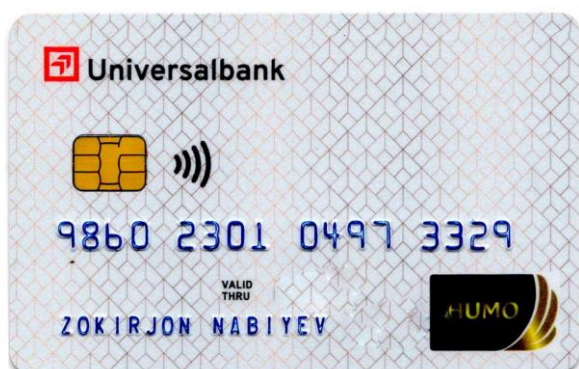
Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To‘liq holda olganingizdan so‘ng:
Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**